

Er kommunistiski bólkurinn vörðin ein fornleivd?

FRONSK HUGSKOT UM HENDINGAR Í FRANSKA OG ÍTALSKA KOMMUNISTAFLOKKUNUNUM

LAGNAN VILDI, AT TEIR BÆÐIR STÖRU EUROPEISKA KOMMUNISTA FLOKKARNIR, HIN FRANSKI OG HIN ÍTALSKI, MISTU TEIRRA GOMLU LEIÐARARAR UM NÆRUM SOMU TIÐ, OG HESAR HENDINGAR FÖRU FRAM UM SAMA MUNDIÐ, SUM UPPLÖYSN EYÐKENDI KOMMUNISTABÓLKIN

UPPLÖYSN VESTUREUROPEISKUM KOMMUNISTAFLOKKUM

Í Frankríki hava leingi verið »kinesiskir« bólkur, sum hava skipað »marxistiskar-leninistiskar« flokksdeildir í teimum stóru býunum. Hesar deildir hava nú skipað seg í eina megindeild, hvors hövudsamgagn er blaðið hjá Marseille deildinni. Hetta blað finnst at Maurice Thorez fyrri hansara revisiónismu seinastu árin og sigur, at nú skulu tey 25 punktini hjá kinesisku kommunistum verða grundarlagi hjá franska flokkinum. Aðrir kommunistar, teir, ið stýðja blaðið »Le Communiste« og eitt prókinesiskt studentablað, eru ikki hugaðir at stovna ein nýggjan flokk, men vilja halda seg innanfyri gamla kommunistaflokkinn og vóna at kunna nýskipa hann innanfrá. Í hesum blöðum fara teir illa við Thorez og skulseta hann fyrri andstýgd móti kinesisku flokksfeløgum og eisini fyrri opportunistum yvir fyrri Moskva. Innan fyrri franska kommunistaflokkinn geva teir út eitt loyniblað, »Unire«, í 15.000 eintøkum og her fara teir rættliga illa við flokksleiðsluni. Her verður sagt um Thorez, at hann ongatið hevur loyvt tjaki innanfyrri flokkinn; hansara meining var hin einasta rætt. Endaliga er tað atfinningarnar hjá vinmonnum Martys, sum er koyrdur úr flokkinum. Hesir útgeva blaðið »Débat communiste«.

HVUSSU ER NYGGI FRANSKI FLOKKSLEIÐARIN?

Nú hevur Waldeck-Rochet tikið við sum flokksleiðari. Er hann revisionistur, ella hvat er hann? Hann hevur í øllum fornum alt síðan 1930 verið hin fyrsti at ásanna, at ein »bleytarie« linja má vera møgulig. Waldeck-Rochet verður

millum teir vinstrasinnaðu hildin at vera ein sympatískur maður, akademikari, hin besti næmingurinn á skúla Koraintens í Moskva. Hann er framvegis studiumaðurinn og litið av einum politiskum leiðara. Øll tey bestu flokksleiðararnir hevdur Thorez hesi seinastu 10 árin syrgt fyrri at blaka út.

Undir hesum umstøðum er tað ikki so logið, at ítalski kommunistaleiðarin Togliatti í sinum »testamentie«, sum krevur stórri frælsi og minni trýst frá Moskva fyrri teir einstøku flokkarnar, so teir betur kunnu laga sín politikk eftir veruligu politisku viðurskiftum í teimum einstøku londunum, hevur vakt miklan áhuga í Frankríki.

Sjálvandi stóðu bert einstøk brot úr hesum »testamentie« í kommunistablaðnum »L'Humanité«, og hesi brot vórðu framhildin á slikan hátt, at tey mistu hin hvassasta broddin. Men javnaðarblaðið »Populaire« meinar, at »testamentie« Togliattis ivaleyst verður at hava lika stóran týdning sum »testamentie« Lenins.

»EITT SLAG AV EINUM LUTHERSKUM SÍÐASKIFTI-SKRIVIE«

Hitt vinstrasosialistiska »France-Observateur« sigur eisini boðskrivnið verða av alstórum týdningi. Blaðstjórin Martinet sigur hetta vera ógvuliga áhugaverða lýsing av einum slag av lutherskari síðaskiftiskrivni, greitt og skilagt. Tað sær meinaleyst út, men er fullt av sprengievni. Tað sigur greitt, at kommunistiska bólkaskipanin er deyð, og at Moskva nuyðist at rokna við »sjálvsræðishugsjónum« hjá sinum satelittum. Fyrri fyrstu ferð eru hövudsætlini hjá reformkommunistum sett gjølliga fram: 1) ójavnin millum teir ymisku

kommunistaflokkarnar verða ássannaður, 2) sjálvsræðugt politiskt virksemi hjá teimum einstøku flokkunum, 3) lutverk arbeiðararósl- og uppbyggjanini av kontinentallarm eindum (t.d. felagsmarknaðurin), 4) strembanin í teimum vestureuropeisku londunum at gera broytingar í borgarligu samfeløgnum innanfrá, 5) framburðsætlanir at seta upp imóti kapitalistisku samfelagsskipanini og enda luga 6) revisión av gomlu marxistisku sjónarmiðunum til religiøna og róftesti hennara í fjøldini.

Samstundis spurdi Martinet, um punkt 4 skuldi skiljast soleiðis, at teir nú skuldu ganga sosialdemokratisku leiðina. Hann fær seg illa til at trýgja, at marxistar nú skulu avskvira teirra ateismu og hina dialektisku materialismuna. Eingin kann svara uppá hesar spurningar, fyr enn ítalsku kommunistarnir hava tikið stóðu til hugsjónir Togliattis.

VESTUREUROPA — MIÐSTØÐA DEMOKRATISKA SOSIALISMUNA

Eitt útslit av hesi »reformatióne« verður, sambært Martinet, ein nýggjur »Europa-politikkur«, har arbeiðaraflokkarnir í øllum vestarlondum verða at samarbeiða. Teir ítalsku kommunistarnir hava longu tikið eina meira snúðiga stóðu til felagsmarknaðin enn t.d. teir fransku. »Testamentie« hjá Togliatti rennur hugsjónum ið henda tann vegin, at einasta stað í heiminum, har demokratiska sosialismen sonnum kann vinna fram, er Vestureuropa. Togliatti boðar frá eini nýggiari sosialismu, sum verður at skýgva hina sovjetisku til viks.

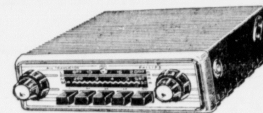
Frá hesum sjónarmiðum skal ein meta stóðu ítalsku kommunistanna til stríðið millum Moskva og Peking, meinti Martinet. Teir skilja, at politikkur Pekings er óbrúkligur í einum idnaðarliga væl fram komnum landi, men svarar til viðurskiftini, sum tey vóru áður í Sovjetsamveldinum. Hvi skulu kinesarar domast fyrri hetta? Teir fara fram á sama hátt, sum russar hava gjort áður, og sum teir ikki heilt eru farnir burtur frá enn. Tað var betri at tosa seg til rættis við teir og lært teir, hvussu europeisk sosialisma einaferð kundi komið teimum til hjálpar. Líkindini fyrri demokratir eru møguliga ikki til stóðar, fyrri enn fligari framburðin er komin nakað væl ávegis. Tað er nevnan eystanvindurin úr Kína, sum hótir teir ráðandi í Kreml — heldur eru tað teir mildu frælsisvindarnir vestanfrá, teir skulu vara seg fyrri.

VERÐA EUROPEISKU KOMMUNISTAFLOKKARNIR AT HVORVA?

Vilja teir europeisku kommunistaflokkarnir hvørja ella í minsta lagi skifta navn, spurdi Martinet, sum ju sjálvur hoyrir til ein ser-skildan bólk í vinstrasinnada PSU. Tað er ivaleyst tí, hann fegin vil hjálpa kommunistunum til ein meira frælsissinnaðan politikk. Men eisini tí, at hann sjálvur sær, at tað er neyðugt at stremba fram móti einari europeiskari sosialismu ið betri samsvarar hinum nútímans idnaðarsamfeløgnum við ábyrgd, avgerðarretti og eftirliti. Hetta er málið, sum »France-Observateur« í 15 ár hevur strembað fram imóti — og eftir hansara áskoðan hava allar hugsjónir Togliattis verið at funnið í hesum blað. Og tað er ikki heilt av leið.

Í øðrum vinstrasinnaðum fronskum bólkum vísa menn nú á, at Togliatti var meira »bleytur« og revisionistiskur enn hin stalintrivgi Thorez, sum í mongum fornum kundi hugast samdur við Peking, men hetta noktaði Thorez leingi. Tað tyktist tí eitt sindur logið, at tað var Togliatti og ikki Thorez, sum var imóti ynskjum Khrusjovs um fund á hægsta stigi fyrri at seta Kína uppá pláss. Togliatti var bart út ósamdur við Peking, men til reiðar at stríðast fyrri rætti kinesaranna at halda sína egnu kós. Nú virka hansara hugsjónir rættvis-

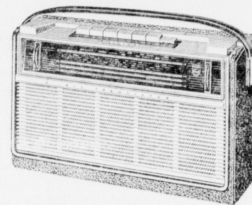
PHILIPS
AUTORADIO

model Favorit kr. 465,00

model Sport kr. 595,00

PHILIPS
TRANSISTOR RADIO

Portalet Handy LB-MB-FM kr. 478,00

Portalet Family FM-LB-MB-FB við møguleikum so nógvum: babysitter, samtaluanlegg, eyka hátalara og grammofon tilslutning, kr. 665,00

Landsins størsta úrval!!

Lagalig gjaldskipan

Brøður MARSTEIN,

á Kongabrunni telf. 1654 í Gongini

AGN

Nýfryst HAVSILD og HÖGGUSLOKKUR á goymslu.

P-F BACALAO

úf. 1360.

gerandi móti sosialdemokratunum og politikki tess.

»STORA SKISMA« KOMMUNISTAHIMSINS

Dagin fyrri sum »testamentie« Togliattis varð kunngjørt í heilum lita i »Le Monde«, kundi ein í sama blaði lesa eina grein frá uttanríkisblaðstjóranum André Lafontaine um »stora skisma« kommunistahimsins. Greinin var eitt lítið um kreppurnar í teimum stóru samgongunum — hini týsk-fronsku,

NATO og kommunistabólkunum. Lafontaine hevur lænt kirkjuliga heitið »skisma« frá kinesarunum. Eftir hansara upfatnan byrjaði and stóða kinesaranna móti Sovjet longu undir Ungarn-uppreisnini og vant uppá seg so við og við sum Khrusjov var óheppin og tapti — serstakliga undir Kuba-ævintýrinum. Um Kennedy hevði slakað og á ein ella annan hátt var komið ásamt við Khrusjov, vildi heims-sagan verið stórliga broytt, og kinesararnir høvdu tagt. Sjálvt um tað skuldi hent, at Kína verður ríkið úr kommunistabólkunum, verður tað ongatið at eydnast at seta nýggjar stuðlar undir henda bólk. Spjæðing verður at halda fram. Valdið hjá Moskva er brotið. Lafontaine er av tí áskoðan, at amerikansku serfrøðingarnir í fyrsta lagi vildu vísa Peking og Hanoi, at teir ikki skuldu rokna við Moskva, tá teir gjordu bumbu-álopini á norðurvietnamsku herstöðirnar. Sovjet er í smáum farið at halda meira av »fíggingandanum« USA enn »vininum« Kína. Tó meinar Lafontaine, at eingin skal rokna við, at Sovjet verður at biðja um upptøku í NATO.

Heldur hugsar hann sær, at um kommunistabólkurin liðast sundur, verður eisini Atlantssamgongan at slíta. Hetta vantar de Gaulle, og hann sigur bart út — í øllum fornum við einstakar — at bólkarnir veruliga ikki eru til meira.

DEMOKRATISKA SOSIALISMAN

Hetta geldur átlandi í lotuni bara eystanbólkinn. Verða USA og Sovjet at koma til sátt og semju? Tá má skilnaðurin í Europa halda uppat. Tá má Europa gerast leyst av biðum bólkum, standa á egnum beinum og saman við teimum stóru fara undir eitt risaarbeiði í u-londunum, endar franskmáðurin djórur lýsing sína av viðurskiftunum.

Mangt bendir móti eini heilsnýggjari politiskari stóðu, ikki bert í heiminum sum heild, men eisini í einum komandi Europu. Verður demokratiska sosialisman tí av sonnum at fáa høvdið fyrri

Danhjerg skrivar

HOSLONIN Í ERGIDALI

Sum sagt varð í Útvarpinum, er okkara formfrøðingur, harra Sverri Dahl, komin fram á fornar húsagrunnir í Ergidali norðanfyrri ána. Eg skal her upplýsa, at sunnan fyrri ána er eitt pláss, ið nevnist Huslonin. Hetta er eitt gamalt staðarnavn og prógvar óivað, at hús man hava staðið har.

Ergidalur verður brátt settur undir vatn, so tað er rætt, at fornleivdir har verða kannaðar nú við tað allra fyrsta.

Meðan er nerti við at seta undir vatn, er tað eitt, sum eg segin vil biðja um, og tað er, at silini ikki verða dripin, tá ið hol verður gjort á vatnið.

Tað verður í syðru síðu á Vatnsnesi, at hol verður sprongt, og tað ber tá væl til at seta eitt silidagarn norðanfyrri tað staðið, har hol verður sprongt á.

Lutum okkum ikki missa silini. Tað er alls óneyðugt.

At silini standa minnum hjarta so sera nær, er eisini orsakað av, at tað var pápi min, sum var tann fyrsti, ið bar silaungar niðan á Vatnsnes. Tá ið hann kom sum lærari til Porkeris, vóru eingi sil í Vatnsnesi og heldur ikki í Bessavati. Hann fekk so stórar skúldreingir saman við sær at bera sil niðan.

Eg sigi tí einaferð enn seiðgarn fyrri, tí tit spreingja og eisini seinri, tá ið tit sleppa vatninum.

J. H. Danhjerg.

Gránar vón mín?

Leys í vindum, leikalindin —
— hú, á hú, á, helsins gos —
Leikalindin, leikalindin
fýkur har sum lættibos.

Hoyr meg, hoyr meg: alt, ið angar,
fýrskor — blómar summarlón —
ferst tær. Tepp tó stormar strangar.
Vætur blóð og syndrast vón.

Um tú fert í hvirlufokið
lystsprong — slik er maanond —
Læthe andar yvir strokið.
Góða, sjá nú míni lond:

Fýrskor — barnabros í smærum —
gevi eg tær, látur við.
Orkar tú ei meldurgarðum,
gránar vón mín, grátur við.

PÆTUR